

MONITOR POLSKI

DZIENNIK URZĘDOWY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 30 grudnia 2016 r.

Poz. 1254

UCHWAŁA NR 157 RADY MINISTRÓW

z dnia 20 grudnia 2016 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015–2020

Na podstawie art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, 1948, 1984 i 2260) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. W uchwale nr 34 Rady Ministrów z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015–2020 (M.P. poz. 341) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) tytuł uchwały otrzymuje brzmienie:
„w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2015–2020”;
- 2) § 1 i § 2 otrzymują brzmienie:
„§ 1. Ustanawia się program wieloletni „Senior+” na lata 2015–2020, zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do uchwały.
§ 2. Wykonawcą Programu jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego we współpracy z wojewodami.”;
- 3) w § 3:
 - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Ogólna kwota środków z budżetu państwa w całym okresie realizacji Programu wyniesie 340 000 tys. zł.”;
 - b) po ust. 3 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:
„4. W roku 2017 wielkość środków z budżetu państwa na realizację Programu wyniesie 30 000 tys. zł.”;
- 4) załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. 1. Do Dziennych Domów „Senior-WIGOR”, o których mowa w programie „Senior-WIGOR” stanowiącym załącznik do uchwały, o której mowa w § 1, w brzmieniu dotychczasowym, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące Dziennych Domów „Senior+”, o których mowa w programie „Senior+”, w brzmieniu nadanym niniejszą uchwałą.

2. Do rozliczenia dofinansowania udzielonego na podstawie programu „Senior-WIGOR” w latach 2015–2016 stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 r.

Prezes Rady Ministrów: *B. Szydło*

Załącznik do uchwały nr 157 Rady Ministrów
z dnia 20 grudnia 2016 r. (poz. 1254)

PROGRAM WIELOLETNI

„SENIOR+”

na lata 2015–2020

Warszawa, grudzień 2016 r.

Spis treści

I. PODSTAWA OPRACOWANIA PROGRAMU.....	4
II. CELE PROGRAMU.....	5
III. OCENA SYTUACJI.....	6
IV. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU	7
IV. 1. ZAKRES PODMIOTOWY I PRZEDMIOTOWY PROGRAMU	7
IV. 2. PRZEWIDYWANE MINIMALNE STANDARDY PLACÓWEK I POZIOM ZATRUDNIENIA PRACOWNIKÓW	9
IV. 3. ZADANIA PODMIOTÓW UCZESTNICZĄCYCH W REALIZACJI PROGRAMU	12
V. SPOSÓB WYBORU OFERT	14
VI. WARUNKI OTRZYMYWANIA I WYKORZYSTANIA DOTACJI.....	19
VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	20
VIII. WSKAŹNIKI PROGRAMU.....	21
IX. MONITORING PROGRAMU	22
X. INFORMACJE KOŃCOWE	23

I. PODSTAWA OPRACOWANIA PROGRAMU

Program „Senior+” na lata 2015–2020, zwany dalej „Programem”, zakłada wspieranie finansowe jednostek samorządu terytorialnego, zwanych dalej „jednostkami samorządu”, w zakresie realizacji zadań własnych określonych w art. 17 ust. 2 pkt 3, art. 19 pkt 11 oraz art. 21 pkt 5 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, 1583 i 1948), zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”.

Wsparcie dla jednostek samorządu w ramach Programu jest realizowane na podstawie art. 115 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Program jest programem wieloletnim w rozumieniu art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, 1948 i 1984), zwanej dalej „ustawą o finansach publicznych”.

Jednostki samorządu po uzyskaniu dotacji w ramach Programu mogą, zgodnie z art. 25 ust. 1 i 5 ustawy o pomocy społecznej, zlecić realizację zadania w ramach Programu podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2016 r. poz. 1817 i 1948), zwanej dalej „ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”. Ponadto jednostki samorządu terytorialnego we współpracy z podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, mogą także realizować zadanie na podstawie umowy o partnerstwo, o której mowa w art. 5 ust. 2 tej ustawy, tj. umowy partnerskiej określonej w art. 28a ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2016 r. poz. 383, 1250, 1948 i 1954) oraz porozumienia albo umowy o partnerstwie określonych w art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 217, 1579 i 1948).

Program realizowany w latach 2015–2020 obejmuje swoim zasięgiem wszystkie województwa. Udział jednostek samorządu w Programie ma charakter dobrowolny. Jednostki samorządu są zobowiązane do wykazania utrzymania trwałości realizacji zadania przez okres co najmniej 3 lat od dnia następującego po dniu zakończenia realizacji zadania w ramach Programu. W tym czasie jednostka samorządu jest zobowiązana do przedstawiania corocznych sprawozdań z kontynuacji realizacji zadania publicznego właściwemu wojewodzie.

W 2018 r. zakłada się rewizję Programu na podstawie doświadczeń z jego realizacji w latach 2015–2017. Wnioski z przeprowadzanych ewaluacji zostaną wykorzystane do modyfikacji założeń Programu w zakresie ram finansowych oraz rozwiązań logistyczno-organizacyjnych dla nowo tworzonych i funkcjonujących placówek „Senior+” w kolejnych latach obowiązywania Programu.

II. CELE PROGRAMU

Celem strategicznym Programu jest zwiększenie aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym seniorów poprzez rozbudowę infrastruktury ośrodków wsparcia w środowisku lokalnym oraz zwiększenie miejsc w placówkach „Senior+” przy dofinansowaniu działań jednostek samorządu w rozwoju na ich terenie sieci Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+”.

Celem Programu jest w szczególności zapewnienie wsparcia seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) przez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji, w tym oferty prozdrowotnej, obejmującej także usługi w zakresie aktywności ruchowej lub kinezyterapii, a także oferty edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej, w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. W ramach Programu udostępniana jest seniorom infrastruktura pozwalająca na aktywne spędzanie wolnego czasu, a także zaktywizowanie i zaangażowanie seniorów w działania samopomocowe i na rzecz środowiska lokalnego¹⁾.

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego jednostek samorządu w zakresie realizacji zadań własnych określonych w art. 17 ust. 2 pkt 3, art. 19 pkt 11 oraz art. 21 pkt 5 ustawy o pomocy społecznej,
- poprawy jakości życia seniorów w środowisku lokalnym,
- zapewnienia seniorom wsparcia oraz pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia, w tym wsparcia specjalistycznego,
- integracji społecznej środowiska seniorów, w tym rozwoju działań samopomocowych,
- zwiększenia zaangażowania seniorów w życie społeczności lokalnych,
- promowania aktywnego starzenia się.

¹⁾ Współpraca Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+” z innymi podmiotami podejmującymi inicjatywy na rzecz aktywizacji osób w środowisku lokalnym prowadziłyby do skutecznej aktywizacji seniorów oraz włączenia ich w życie społeczności lokalnych.

III. OCENA SYTUACJI

W Polsce od kilkunastu lat obserwowany jest proces zmiany struktury demograficznej, którego cechą jest rosnący udział osób starszych w populacji ogółem. Na koniec 2015 r. liczba ludności Polski wynosiła ok. 38 437 tys. osób. Rok 2015 był czwartym z kolei, w którym odnotowano spadek liczby ludności po obserwowanym wcześniej (w latach 2008–2011) wzroście. Tempo ubytku ludności wyniosło -0,11%, co oznacza, że na każde 10 tysięcy mieszkańców Polski ubyło 11 osób (w 2014 r. było to -0,04%, tj. ubyły odpowiednio – 4 osoby).

Zgodnie z założeniami opracowanej przez Główny Urząd Statystyczny prognozy demograficznej, obejmującej okres do 2050 r.²⁾, w nadchodzących latach w Polsce nastąpi znaczne zmniejszenie liczby dzieci (w wieku 0–14 lat) i osób dorosłych (w wieku 15–59), natomiast zwiększy się liczba i udział osób w wieku co najmniej 60 lat.

Udział ludności w wieku 60 lat i więcej w całej populacji wynosi obecnie prawie 23% (8,8 mln osób) wobec ok. 15% (5,6 mln) na początku lat 90. ub. wieku. Z opracowanej w 2014 r. prognozy ludności wynika, że w perspektywie do 2050 r. ogólna liczba ludności Polski zmniejszy się o ponad 4,5 mln, natomiast będzie wzrastać zarówno liczba, jak i odsetek osób w wieku 60 lat i więcej:

- w 2025 r. (za ok. 10 lat) osób w wieku co najmniej 60 lat będzie ponad 10 mln i będą stanowiły one prawie 28% ludności kraju,
- w 2035 r. (za ok. 20 lat) – 11,4 mln (32%), tj. prawie 1/3 populacji,
- w ostatnim roku prognozy (2050) ich udział wzrośnie do ponad 40% (13,7 mln osób w wieku co najmniej 60 lat).

Mediana wieku, czyli granica wieku, którą połowa populacji już przekroczyła, a druga połowa jeszcze nie osiągnęła, także ulegnie podwyższeniu z 38 lat w 2010 r. do 48,6 lat w 2035 r. Jednocześnie współczynnik obciążenia demograficznego wzrośnie z 26 osób w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2010 r. do 49 osób w 2035 r.³⁾ (według starej ustawy emerytalnej, a do 37 wg obowiązującej ustawy).

Jednocześnie należy podkreślić, iż na skutek poprawiających się warunków życia wydłuża się średnia długość życia Polaków. Według GUS przeciętny czas trwania życia w 2014 r. wynosił

²⁾ *Prognoza ludności na lata 2014-2050, Studia i analizy statystyczne*, GUS, Warszawa 2014.

³⁾ *Prognoza ludności na lata 2014-2050, Studia i analizy statystyczne*, GUS, Warszawa 2014, s. 127.

73,8 lat dla mężczyzn, a dla kobiet 81,6 lat⁴⁾. Od 2000 r. przeciętny dalszy czas trwania życia w odniesieniu do mężczyzn, jak i kobiet, wzrósł o około 4 lata.

Wydużająca się przeciętna długość życia, przy jednoczesnym spadku liczby urodzeń, sprawia, że w perspektywie najbliższych dwudziestu kilku lat nastąpi gwałtowny proces starzenia się ludności. Przedstawione powyżej zjawiska oraz zmiany struktury demograficznej powodują, iż Polska stoi przed szeregiem wyzwań związanych z planowaniem i kształtowaniem polityki w obszarze aktywności społecznej osób starszych.

Wobec tego stanu rzeczy istotne jest, aby podjęto działania bezpośrednio skierowane do seniorów.

IV. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

IV. 1. ZAKRES PODMIOTOWY I PRZEDMIOTOWY PROGRAMU

1. Program polega na wsparciu tworzenia placówek typu „Senior+”, w tym Dziennych Domów „Senior+” i Klubów „Senior+” przez jednostki samorządu, których strategie rozwoju pomocy społecznej uwzględniają rozwój infrastruktury dla osób starszych lub w których brak jest innej infrastruktury pomocy społecznej tego typu.

Jednostki samorządu po uzyskaniu dotacji w ramach Programu, zgodnie z art. 25 ust. 1 i 5 ustawy o pomocy społecznej, mogą zlecić realizację zadania w ramach Programu podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Jednostki samorządu mogą także realizować zadanie w partnerstwie z podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Tworzenie placówki polega na przebudowie lub remoncie, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2016 r. poz. 290, z późn. zm.), już istniejących obiektów albo ich części, i realizacji usług w zakresie dostosowanym do potrzeb seniorów. Jednostka samorządu może wykorzystać pomieszczenia, które zostały przebudowane lub wyremontowane w ramach inwestycji finansowanych z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (zapewniając również spełnienie kryterium trwałości tej inwestycji).

⁴⁾ *Stan i struktura ludności oraz ruch naturalny w przekroju terytorialnym w 2014 r.*, GUS, Warszawa 2015 r.

2. Program umożliwi udzielenie wsparcia seniorom (nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) spełniającym warunki ustalone na podstawie art. 97 ust. 1 i 5 ustawy o pomocy społecznej. Zasady funkcjonowania placówek oraz tryb kwalifikowania osób do uczestnictwa w działaniach realizowanych przez placówkę są oparte o przepisy ustawy o pomocy społecznej. Kryteria uczestnictwa seniorów oraz zakres działania placówek typu „Senior+” określa jednostka samorządu, która jest beneficjentem Programu.

Za ogłoszenie o otwarciu placówki typu „Senior+” oraz możliwości skorzystania z ich usług przez ostatecznych beneficjentów odpowiada jednostka samorządu.

3. W ramach Programu uprawnione podmioty, w trybie otwartego konkursu ofert, mogą ubiegać się o uzyskanie środków finansowych przeznaczonych na:

- 1) **moduł 1** – jednorazowe wsparcie finansowe na utworzenie lub wyposażenie placówki w wysokości do 80% całkowitego kosztu realizacji zadania, które nie może być wyższe niż 300 tys. zł w przypadku Dziennego Domu „Senior+” oraz 150 tys. zł w przypadku Klubu „Senior+”, z tym że wysokość środków finansowych z budżetu państwa przeznaczonych w ramach powyżej wskazanej kwoty na przebudowę lub remont pomieszczeń lub budynku nie może być wyższa niż 250 tys. zł w przypadku Dziennego Domu „Senior+” oraz 125 tys. zł w przypadku Klubu „Senior+”. Natomiast jednorazowa kwota dotacji przeznaczona na wyposażenie Dziennego Domu „Senior+” nie może być wyższa niż 80 tys. zł, a w przypadku Klubu „Senior+” – 25 tys. zł,
- 2) **moduł 2** – zapewnienie funkcjonowania już istniejących placówek. Dofinansowaniu z budżetu państwa w każdym roku kalendarzowym, w trybie konkursowym mogą podlegać działania związane z bieżącym utrzymaniem placówki. Rocznie kwota dofinansowania na działalność bieżącą placówek uruchomionych w ramach Programu wynosić będzie miesięcznie na utrzymanie jednego miejsca nie więcej niż 300 zł w Dziennym Domu „Senior+” oraz nie więcej niż 200 zł w Klubie „Senior+”, przy czym dotacja nie może stanowić więcej niż 40% całkowitego kosztu realizacji zadania.

Program zakłada dwa źródła finansowania na utworzenie i wyposażenie placówki (dotacja z Programu oraz środki własne jednostki samorządu uczestniczącej w Programie), natomiast na funkcjonowanie placówki mogą być przeznaczane dodatkowo środki pochodzące z odpłatności ponoszonej przez uczestników.

4. Za funkcjonowanie placówek oraz utrzymanie liczby miejsc, a także za dowożenie seniorów, w szczególności mających trudności w poruszaniu się, odpowiada jednostka samorządu. Koszty funkcjonowania placówek są pokrywane ze środków Programu – (miesięcznie na utrzymanie jednego miejsca: nie więcej niż 300 zł w Dziennym Domu „Senior+” oraz 200 zł w Klubie „Senior+”).
5. Jako środki własne jednostki samorządu mogą uwzględniać środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego stosownie do postanowień Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój oraz Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014–2020.
6. Jednostka samorządu uwzględnia w ofercie na realizację zadania publicznego komplementarność z Regionalnym Programem Operacyjnym na lata 2014–2020 oraz strategią polityki społecznej dla właściwego województwa.
7. Zgodnie z art. 97 ust. 1 i 5 ustawy o pomocy społecznej kryteria odpłatności za pobyt w placówce seniora ustala jednostka samorządu. Dodatkowo jednostka samorządu określa zasady uczestnictwa seniorów w zajęciach oferowanych przez placówkę „Senior+”. Do wzięcia udziału m.in. w zajęciach ruchowych (kinezyterapii), sportowo-rekreacyjnych i aktywizujących wymagane jest stosowne zaświadczenie lekarskie o braku przeciwwskazań do uczestnictwa w ww. zajęciach.
8. W placówkach uruchamianych w ramach Programu nie mogą być tworzone miejsca całodobowego pobytu.
9. Uprawnionymi podmiotami, które mogą ubiegać się także o uzyskanie środków finansowych przeznaczonych na zapewnienie funkcjonowania już istniejących placówek, są Dzielne Domy „Senior-WIGOR”, które zostały utworzone na podstawie zawartych umów dotacyjnych w latach 2015–2016.

IV. 2. PRZEWIDYWANE MINIMALNE STANDARDY PLACÓWEK I POZIOM ZATRUDNIENIA PRACOWNIKÓW

Placówki powinny być usytuowane w miejscu dostępnym dla seniorów oraz powinny być przystosowane do potrzeb oraz możliwości osób niepełnosprawnych.

Minimalny standard warunków lokalowych dla placówki pozbawionej barier funkcjonalnych, uwzględnia:

A. Dzienny Dom „Senior+”

- 1 pomieszczenie ogólnodostępne wyposażone w stoły i krzesła (lub kanapy i fotele) pełniące funkcję sali spotkań, jadalni,
- pomieszczenie albo pomieszczenia kuchenne lub aneks kuchenny, wyposażone w sprzęty, urządzenia i naczynia do przygotowania i spożycia posiłku,
- 1 pomieszczenie do utrzymania lub zwiększenia aktywności ruchowej lub kinezyterapii wyposażone w podstawowy sprzęt, odpowiedni do potrzeb i sprawności seniorów (np. materace, leżanka, rotory, drabinki, drobny sprzęt do ćwiczeń indywidualnych itp.),
- pomieszczenie pełniące funkcję szatni dla seniorów i personelu z indywidualnymi szafkami,
- 1 łazienka wyposażona w 2 toalety (dla kobiet i mężczyzn), umywalkę i prysznic z krzeselkiem, uchwyty pod prysznicem,
- pokój zabiegowo-pielęgniarski.

Ponadto placówka **może** posiadać między innymi:

- 1 pomieszczenie klubowe z biblioteczką i prasą, wyposażone w sprzęt RTV, komputer z dostępem do Internetu, kanapy i fotele,
- pomieszczenie do odpoczynku z miejscami do leżenia,
- 1 pomieszczenie do terapii indywidualnej lub poradnictwa rozumianego jako szeroko pojęta praca socjalna,
- wydzielone miejsce na pralkę i odpowiednio wyposażone miejsce do prasowania.

B. Klub „Senior+”

- 1 pomieszczenie ogólnodostępne wyposażone w stoły i krzesła (lub kanapy i fotele) pełniące funkcję sali spotkań,
- pomieszczenie albo pomieszczenia kuchenne lub aneks kuchenny, wyposażone w sprzęty, urządzenia i naczynia do przygotowania i spożycia posiłku,
- 1 łazienka wyposażona w 2 toalety (dla kobiet i mężczyzn) i umywalkę,
- wydzielone miejsce pełniące funkcję szatni dla seniorów.

Ponadto placówka **może** posiadać między innymi:

- pomieszczenie do zajęć rehabilitacyjno-ruchowych wyposażone w drabinki, materace oraz inne niezbędne wyposażenie stosownie do wieku uczestników,
- pomieszczenie klubowe wyposażone w sprzęt RTV, komputer z dostępem do Internetu, kanapy i fotele,
- łazienkę wyposażoną w prysznic z krzeselkiem oraz uchwyty pod prysznicem.

Działalność bieżąca Dziennego Domu „Senior+” polegać będzie na realizacji podstawowych usług mających na celu udzielanie pomocy w czynnościach dnia codziennego, na zapewnieniu minimum jednego posiłku, w szczególności gorącego, oraz innych usług wspomagających, dostosowanych do potrzeb seniorów.

Placówka działająca w formie Dziennego Domu „Senior+” powinna zapewniać co najmniej 8-godzinną ofertę usług w dniach od poniedziałku do piątku.

Podstawowy zakres usług świadczonych przez Dzienny Dom „Senior+” może obejmować w szczególności usługi:

- socjalne, w tym posiłek,
- edukacyjne,
- kulturalno-oświatowe,
- aktywności ruchowej lub kinezyterapii,
- sportowo-rekreacyjne,
- aktywizujące społecznie (w tym wolontariat międzypokoleniowy),
- terapii zajęciowej.

Placówka Dzienny Dom „Senior+” we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami może rozszerzyć ofertę na usługi świadczone poza swoją siedzibą.

Minimalny standard zatrudnienia w Dziennym Domu „Senior+” to co najmniej 1 pracownik na 15 seniorów oraz fizjoterapeuta lub terapeuta zajęciowy lub instruktor terapii lub pielęgniarka lub ratownik medyczny w wymiarze czasu odpowiednim do potrzeb placówki.

Dodatkowo, w zależności od potrzeb, w placówce może być zatrudniony inny specjalista w wymiarze czasu odpowiednim do potrzeb placówki. W przypadku placówek o liczbie miejsc większej niż 15, a mniejszej niż 30, jednostka samorządu we współpracy z urzędem pracy może zaangażować stażystę.

Działalność Klubu „Senior+” polega na motywowaniu seniorów do działań na rzecz samopomocy i działań wolontarystycznych na rzecz innych.

Minimalny standard zatrudnienia w Klubie „Senior+” to jeden pracownik oraz specjalista w pożądanym zakresie zatrudniony w wymiarze czasu odpowiednim do potrzeb placówki. Dodatkowo, w zależności od potrzeb, w placówce mogą być zatrudnieni inni specjaliści (w wymiarze czasu odpowiednim do potrzeb placówki).

Kwalifikacje pracowników i współpracowników realizujących oferty usług w ramach Dziennego Domu „Senior+” oraz Klubu „Senior+” określa jednostka samorządu, na terenie której działa placówka.

Zasoby rzeczowe, kadrowe oraz zakres oferty w placówkach „Senior+” stanowią integralną część oceny oferty składanej przez jednostki samorządu w konkursie.

Podmioty, które będą realizowały podwyższone standardy, będą dodatkowo punktowane przy ocenie ofert.

IV. 3. ZADANIA PODMIOTÓW UCZESTNICZĄCYCH W REALIZACJI PROGRAMU

1. Do zadań ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego należy:

- 1) określenie zasad i warunków konkursu, w tym określenie wzoru ofert oraz terminu ich składania,
- 2) ogłoszenie konkursu, w szczególności zawierające wykaz adresów urzędów wojewódzkich,
- 3) wybór beneficjentów spośród ofert zakwalifikowanych przez wojewodów w module 1,
- 4) określenie poziomu zbiorczego dofinansowania ofert zakwalifikowanych przez wojewodów z danego województwa w module 2,
- 5) ogłoszenie wyników konkursu,
- 6) złożenie wniosku do ministra właściwego do spraw finansów publicznych o rozdysponowanie środków między budżety wojewodów odpowiednio do ostatecznego wyboru ofert,
- 7) prowadzenie rejestru placówek typu Dzienny Dom „Senior+” oraz Klub „Senior+”,
- 8) sporządzanie rocznego sprawozdania z realizacji Programu na podstawie sprawozdań wojewódzkich z realizacji Programu,

- 9) sporządzenie sprawozdania zbiorczego z realizacji Programu w latach 2015–2020 po zakończeniu realizacji Programu,
 - 10) złożenie Radzie Ministrów, w terminie do dnia 30 września każdego roku, sprawozdania z realizacji Programu za poprzedni rok budżetowy.
2. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może między innymi:
- 1) prowadzić badania i analizy dotyczące zakresu przedmiotowego i podmiotowego Programu,
 - 2) prowadzić działania informacyjno-promocyjne,
 - 3) monitorować i kontrolować realizację zadań wynikających z Programu.
3. Do zadań wojewody należy:
- 1) udzielanie informacji o zasadach Programu i warunkach konkursu z uwzględnieniem kwalifikowalności kosztów,
 - 2) ocena złożonych ofert,
 - 3) przekazanie list zakwalifikowanych ofert w module 1 do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej,
 - 4) przekazanie list zakwalifikowanych ofert w module 2 do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (zawierających: kwoty zbiorczego zapotrzebowania, liczbę obejmowanych gmin lub powiatów, liczbę miejsc w placówkach),
 - 5) wnioskowanie do ministra właściwego do spraw finansów publicznych, wraz z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego, o środki budżetowe odpowiednio do ostatecznego wyboru ofert,
 - 6) podział dotacji na poszczególnych beneficjentów w zakresie modułu 2,
 - 7) podpisywanie umów z beneficjentami,
 - 8) przekazanie środków beneficjentom,
 - 9) analiza sprawozdań z realizacji Programu,
 - 10) rozliczenie dotacji,
 - 11) prowadzenie dokumentacji według jednolitego schematu,
 - 12) przekazanie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej rocznego sprawozdania wojewódzkiego z realizacji Programu,
 - 13) kontrola i nadzór nad realizacją Programu w województwie,
 - 14) monitorowanie ciągłości realizacji zadań finansowanych z Programu,
 - 15) promowanie założeń Programu wśród jednostek samorządu oraz inicjowanie powstawania Dziennych Domów „Senior+” oraz Klubów „Senior+”.

4. Do zadań organów wykonawczych jednostek samorządu (wójta, burmistrza, prezydenta miasta, starosty, marszałka województwa) realizujących Program należy:

- 1) złożenie oferty do właściwego wojewody:
 - jednostki samorządu mogą złożyć ofertę wspólną. Oferta wspólna będzie zawierać dodatkowe informacje o zadaniach w ramach realizacji zadania publicznego, które wykonywać będą poszczególne jednostki samorządu zgodnie ze złożoną ofertą i kosztorysem oraz o solidarnej odpowiedzialności za wykonanie zadania,
 - jednostki samorządu mogą złożyć ofertę w partnerstwie z podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Oferta będzie zawierać dodatkowe informacje o zadaniach w ramach realizacji zadania publicznego, które będą wykonywać jednostki samorządu oraz poszczególni partnerzy zgodnie ze złożoną ofertą i kosztorysem. Za realizację i rozliczenie zadania odpowiada jednostka samorządu, jako strona umowy o realizację zadania publicznego,
- 2) podpisanie umowy z wojewodą w zakresie tworzenia i prowadzenia Dziennych Domów „Senior+” oraz Klubów „Senior+”, w oparciu o art. 150 ustawy o finansach publicznych,
- 3) realizacja zadań zgodnie z zawartymi umowami,
- 4) rozliczenie z wojewodą otrzymanej dotacji oraz poddanie się kontroli zgodnie z umową,
- 5) przedstawienie na żądanie wojewody wyjaśnień, informacji i dokumentów dotyczących zadania,
- 6) przekazywanie wojewodzie rocznych sprawozdań z realizacji Programu wraz z informacją o ciągłości funkcjonowania placówek „Senior+”.

V. SPOSÓB WYBORU OFERT

1. O dotację na realizację zadań realizowanych w ramach Programu mogą ubiegać się jednostki samorządu szczebla gminnego, powiatowego i wojewódzkiego.
2. Ofertę w postaci papierowej należy nadesłać listem poleconym do właściwego – ze względu na położenie gminy lub powiatu, na terenie której prowadzona jest lub będzie placówka „Senior+” – urzędu wojewódzkiego lub złożyć osobiście we właściwym urzędzie wojewódzkim.

3. Oferty w postaci elektronicznej przesyła się za pośrednictwem platformy ePUAP w terminie wyznaczonym do złożenia ofert w postaci papierowej. Oferta może być opatrzona podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Oferta złożona w postaci elektronicznej jest równoważna ofercie złożonej w postaci papierowej.
4. Złożenie oferty nie jest równoznaczne z przyznaniem dotacji we wnioskowanej wysokości.
5. Wymagana dokumentacja (w przypadku załączników do oferty możliwe jest przedłożenie kopii dokumentów):
 - 1) dokumentem pozwalającym na udział w konkursie jest prawidłowo i kompletnie wypełniony formularz oferty, podpisany przez osoby uprawnione do reprezentowania uprawnionego podmiotu,
 - 2) w przypadku oferty dotyczącej inwestycji budowlanej (moduł 1), należy dołączyć do oferty program inwestycji w zakresie określonym w § 6 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa (Dz. U. poz. 1579),
 - 3) wojewoda może ogłosić na stronach internetowych urzędu wojewódzkiego, w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia konkursu, wzór formularza programu inwestycji (obowiązujący w przypadku ofert składanych w danym województwie w module 1) oraz konieczność załączenia do oferty kalkulacji kosztów w układzie paragrafowym.
6. Rozpatrywane pod względem merytorycznym będą jedynie oferty spełniające wymagane kryteria formalne. Oferty, które nie spełnią wymogów formalnych, pozostaną bez rozpatrzenia merytorycznego. Wykaz ofert odrzuconych ze względów formalnych urząd wojewódzki zamieszcza na stronie internetowej urzędu z informacją o przyczynie odrzucenia oferty, w terminie przekazania do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej listy ofert zakwalifikowanych do dalszego postępowania lub zapotrzebowań na środki.
7. W przypadku stwierdzenia błędów w ofercie, wojewoda informuje oferenta o błędach i wzywa do poprawienia oferty w terminie nie dłuższym niż 7 dni kalendarzowych od dnia otrzymania wezwania pod rygorem odrzucenia oferty, przy czym:

- 1) określenie jednakowego dla wszystkich oferentów trybu dokonywania poprawek i wyjaśnień, jak również rodzaju i zakresu uchybień podlegających poprawkom i wyjaśnieniom, leży w gestii wojewody,
 - 2) wykaz ofert odrzuconych ze względów formalnych wojewoda zamieszcza na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego z informacją o przyczynie odrzucenia oferty w terminie przekazania do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej listy ofert zakwalifikowanych do postępowania konkursowego lub zapotrzebowań na środki.
8. W przypadku stwierdzenia przez wojewodę błędów w poprawionej ofercie, oferent nie jest ponownie informowany o błędach i wzywany do poprawienia oferty, która podlega ocenie.
9. Kryteria formalne oceny ofert:
- 1) złożenie oferty przez uprawniony podmiot w terminie określonym w ogłoszeniu o konkursie,
 - 2) złożenie oferty na odpowiednim formularzu określonym w ogłoszeniu o konkursie,
 - 3) podpisanie oferty przez osoby uprawnione do reprezentowania oferenta w sprawach majątkowych,
 - 4) kompletność oferty, a w szczególności prawidłowe wypełnienie zawartych w formularzu pól i załączenie wszystkich wymaganych załączników,
 - 5) zapewnienie wymaganego finansowego wkładu własnego (minimum 20% wartości dla zadań realizowanych w ramach modułu 1 lub minimum 60% wartości dla zadań realizowanych w ramach modułu 2),
 - 6) spełnienie innych wymogów formalnych określonych w programie lub ogłoszeniu konkursowym.
10. Kryteria merytoryczne do modułu 1 konkursu:
- 1) racjonalność kalkulacji kosztów zadania (od 0 do 3 pkt),
 - 2) szczegółowość oferty i opis poszczególnych działań w zakresie realizacji zadania (od 0 do 3 pkt),
 - 3) standard placówki ponad określone minimum (od 0 do 2 pkt),
 - 4) zasoby rzeczowe i kadrowe (od 0 do 2 pkt).
11. Wojewodowie, po dokonaniu oceny ofert, prześlą do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- 1) w przypadku modułu 1 – zestawienia ofert zakwalifikowanych do Programu w terminie i na zasadach określonych w ogłoszeniu konkursowym,
 - 2) w przypadku modułu 2 – listy ofert zakwalifikowanych do Programu (zawierające: liczbę obejmowanych gmin lub powiatów, liczbę miejsc w placówkach oraz zbiorcze zapotrzebowanie z danego województwa) w terminie i na zasadach określonych w ogłoszeniu konkursowym.
12. Osoby dokonujące oceny formalnej i merytorycznej ofert są zobowiązane do złożenia deklaracji bezstronności w stosunku do podmiotów, których oferty zostały przez nie ocenione.
13. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego w trakcie rozpatrywania ofert zakwalifikowanych do Programu przez wojewodów może zażądać dodatkowych wyjaśnień oraz przekazania dokumentacji. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może wyłączyć ofertę z postępowania ze względów formalnych lub merytorycznych, zawiadamiając wojewodę o przyczynie odrzucenia oferty.
14. W przypadku modułu 1 minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dokonuje wyboru ofert na podstawie ocen ofert przeprowadzonych przez wojewodów, wskazując wysokość przyznanej dotacji. W przypadku gdy w ramach modułu 1 kwota zapotrzebowania na dotację w ofertach zakwalifikowanych przez wojewodów przekroczy kwotę dostępnego limitu dotacji lub dostępnych środków, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może dokonać rozstrzygnięcia:
- 1) o przyznaniu dotacji w ramach dostępnych środków najwyżej ocenionym merytorycznie ofertom lub
 - 2) o przyznaniu dotacji w ramach dostępnych środków najwyżej ocenionym merytorycznie ofertom przy jednoczesnym proporcjonalnym zmniejszeniu kwoty przyznanej dotacji,
- uwzględniając racjonalne rozłożenie środków na województwa.
15. W przypadku modułu 2 minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dokonuje wyboru ofert na podstawie ocen ofert przeprowadzonych przez wojewodów, wskazując wysokość przyznanej dotacji. W przypadku gdy kwota zapotrzebowania na dotację w ofertach zakwalifikowanych przez wojewodów przekroczy kwotę dostępnego limitu dotacji lub dostępnych środków, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego dokonuje proporcjonalnego zmniejszenia kwoty dotacji

- dla wszystkich samorządów, udzielając dofinansowania wszystkim ocenionym pozytywnie przez wojewodów ofertom samorządów złożonych w ramach modułu 2.
16. W przypadku równej liczby punktów dla ofert znajdujących się na pozycji granicznej, o przyznaniu dotacji decyduje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego uwzględniając liczbę placówek „Senior+” funkcjonujących w danym województwie.
 17. Po rozpatrzeniu ofert przez wojewodów w zakresie modułu 2, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego zbiera zapotrzebowanie od wojewodów i dokonuje podziału środków dla poszczególnych województw.
 18. Kwota przyznanej dotacji może być niższa od wskazanej w ofercie.
 19. Wyniki konkursu zostaną podane do publicznej wiadomości:
 - na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej poświęconej seniorom: <http://www.senior.gov.pl/>,
 - na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: <http://www.mpips.gov.pl/>,oraz przekazane do urzędów wojewódzkich.
 20. W przypadku modułu 2, wojewodowie w ciągu 5 dni roboczych od ogłoszenia podziału dotacji przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego ogłoszą podział środków w województwie na poszczególnych beneficjentów Programu.
 21. Jednostki samorządu, które będą aplikowały o dotację na realizację zadań, zobowiązane są do spełnienia warunku posiadania finansowego wkładu własnego w wysokości nie mniejszej niż 20% dotacji wartości zadania.
 22. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może zmniejszyć kwotę dotacji planowanej na realizację zadania w sytuacji ograniczenia kwoty środków w ustawie budżetowej na realizację tego zadania w danym roku.
 23. Kwota dotacji na realizację zadań, niewykorzystana, pobrana w nadmiernej wysokości bądź wykorzystana niezgodnie z przeznaczeniem podlegać będzie zwrotowi na zasadach przewidzianych w ustawie o finansach publicznych.
 24. Dotacją na realizację zadań nie są objęte w szczególności:
 - 1) inwestycje związane z budową nowych obiektów przeznaczonych na placówki,
 - 2) zakup nieruchomości.

VI. WARUNKI OTRZYMYWANIA I WYKORZYSTANIA DOTACJI

1. W celu otrzymania dotacji beneficjent, którego oferta umieszczona została na liście ofert zakwalifikowanych do otrzymania dofinansowania, zobowiązany jest, w terminie 10 dni kalendarzowych od dnia ogłoszenia wyników konkursu przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego lub wojewodę, dostarczyć do właściwego urzędu wojewódzkiego oświadczenie o przyjęciu dotacji (według wzoru zamieszczonego przez właściwy urząd wojewódzki na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego), a także przedłożyć, na żądanie wojewody udzielającego dotacji, dokumenty potwierdzające dane zawarte w ofercie i wymagane przez Program lub określone w ogłoszeniu konkursowym. Za datę złożenia oświadczenia uznaje się datę wpływu do urzędu, przy czym przez złożenie oświadczenia rozumie się również wysłanie zeskanowanego oświadczenia podpisanego przez osobę upoważnioną na adres mailowy urzędu wojewódzkiego.
2. Wojewoda oraz beneficjent programu zobowiązani są do podpisania umowy w sprawie przekazania dotacji w terminie 15 dni kalendarzowych od przyznania środków na realizację Programu (od decyzji ministra właściwego do spraw finansów publicznych o zwiększeniu budżetu wojewody na realizację Programu). Umowa może zostać podpisana po upływie określonego wyżej terminu w przypadku zaistnienia uzasadnionych przyczyn leżących po stronie beneficjenta.
3. W sytuacji gdy beneficjent nie złoży dokumentacji niezbędnej do zawarcia umowy w terminie określonym w ust. 2, wojewoda może podjąć decyzję o wykluczeniu beneficjenta z listy podmiotów zakwalifikowanych do uzyskania dofinansowania. W przypadku rezygnacji z udziału w Programie, podmiot powinien złożyć niezwłocznie rezygnację do urzędu wojewódzkiego w postaci pisemnej.
4. Wojewoda zobowiązany jest do przesłania do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w terminie 5 dni kalendarzowych od zebrania oświadczeń o przyjęciu dotacji podziału środków na rozdziały i paragrafy klasyfikacji budżetowej.
5. Wojewoda zobowiązany jest do rozpoczęcia przekazywania środków beneficjentowi w terminie 14 dni kalendarzowych od prawidłowo złożonego i wypełnionego wniosku o wypłatę dotacji beneficjentowi, o ile taki wniosek wymagany jest umową lub porozumieniem o udzielenie wsparcia finansowego.
6. Kosztami (w przypadku jednostek samorządów – wydatkami) kwalifikowanymi zadania są:

- 1) wszystkie koszty niezbędne dla realizacji zadania przewidziane w kosztorysie oferty,
 - 2) koszty (w przypadku jednostek samorządów – wydatki) brutto, tj. koszty wraz z przypadającym na te koszty podatkiem VAT, z wyjątkiem przypadków, gdy podatek ten może być odliczony od podatku należnego lub zwrócony, przy uwzględnieniu przepisów § 16 ust. 6–8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 2 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu finansowania inwestycji z budżetu państwa,
 - 3) koszty (w przypadku jednostek samorządów – wydatki) ponoszone od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia danego roku kalendarzowego, na który został ogłoszony konkurs.
7. Ze środków Programu pokrywane będą koszty związane bezpośrednio z realizacją zadania. W ramach Programu niedozwolone jest podwójne finansowanie wydatku, czyli zapłata za zrealizowane zadania dwa razy ze środków publicznych, zarówno krajowych, jak i wspólnotowych.
 8. Wojewoda może zażądać przedstawienia kosztów (wydatków) – w układzie paragrafowym.
 9. Dotacja musi być wykorzystana w danym roku kalendarzowym, na który został ogłoszony konkurs.
 10. Wojewoda na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego ogłasza wzory umów o dotację z beneficjentami nie później niż w terminie określonym w ogłoszeniu konkursowym.
 11. Podmiot otrzymujący dotację zobowiązany jest do jej rozliczenia w sposób wskazany przez wojewodę, a także do zwrotu niewykorzystanej części dotacji w terminie określonym w ustawie o finansach publicznych.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

W 2015 r. realizacja Programu finansowana była w ramach środków ujętych w części 81 – Rezerwa ogólna w kwocie 5 mln zł i 83 – Rezerwy celowe, poz. 25 – Dotacje celowe na finansowanie lub dofinansowanie zadań z zakresu pomocy społecznej (w tym na pomoc dla cudzoziemców, którzy uzyskali status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i wymagają wsparcia w związku z procesem integracji) oraz na opłacenie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia

z pomocy społecznej w kwocie 25 mln zł. Począwszy od 2016 r. środki finansowe na realizację Programu planowane są w rezerwie celowej w części 83 przeznaczonej na realizację Programu, co spowoduje zwiększenie wydatków budżetu państwa o 340 mln zł (z tego w 2016 r. – 40 mln zł, w 2017 r. – 30 mln zł, w 2018 r. – 80 mln zł, w 2019 r. – 80 mln zł, w 2020 r. – 80 mln zł).

Budżet Programu składa się z dwóch części – dotacje i środki techniczne.

W latach 2015–2020:

I część – dotacje: nie mniej niż 95% budżetu rocznego,

II część – środki techniczne: nie więcej niż 5% budżetu rocznego.

Program zakłada udział kosztów obsługi do 5% budżetu (środki techniczne). Środki techniczne zostaną przeznaczone na obsługę Programu, wymianę dobrych praktyk oraz monitoring i ewaluację działania Programu w latach 2015–2020 z podziałem na środki do dyspozycji Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, z których część – do 4,0% budżetu rocznego Programu może zostać przekazana do urzędów wojewódzkich w związku z realizacją części zadań w ramach Programu na poziomie wojewódzkim.

VIII. WSKAŹNIKI PROGRAMU

Okres realizacji Programu	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Ogółem
Liczba nowych Dziennych Domów „Senior+”	98	40	30	60	50	45	323
Liczba nowych Klubów „Senior+”	0	0	50	250	200	150	650
Liczba seniorów korzystających z placówek typu „Senior+”	2230	3030	4630	10830	13600	16700	51020

W oparciu o dotychczasowe doświadczenia oraz wprowadzenie nowej możliwości w ramach Programu – tworzenia Klubów „Senior+”, przewiduje się, iż liczba nowo tworzonych Dziennych Domów „Senior+” w kolejnych latach od 2018 r. będzie się zmniejszała. Wynikać to będzie ze zmian w alokacji pomiędzy wysokością środków przeznaczanych na tworzenie nowych placówek „Senior+” a wysokością środków przeznaczanych na zapewnienie ich

funkcjonowania. Przyjmując takie założenia, po ostatniej edycji Programu funkcjonować powinny 323 Dziennych Domów „Senior+”.

Na podstawie dotychczasowych doświadczeń przewiduje się większą liczbę tworzonych Klubów „Senior+” w stosunku do liczby Dziennych Domów „Senior+”, co wynika z dużego zainteresowania wśród potencjalnych beneficjentów tworzeniem Klubów „Senior+” w związku z większą elastycznością funkcjonowania tego typu placówki pozwalającą na lepsze dostosowanie jej do potrzeb seniorów o wyższym stopniu samodzielności. W ostatnim latach funkcjonowania Programu zainteresowanie tworzeniem nowych placówek może być niższe w związku z brakiem możliwości otrzymania dofinansowania na ich utrzymanie w kolejnych latach. Przyjmując takie założenia, po ostatniej edycji Programu w 2020 r. funkcjonować powinno 650 Klubów „Senior+”.

W związku z możliwością otrzymania dofinansowania na zapewnienie funkcjonowania już istniejących placówek, a także w związku z obowiązkiem utrzymania trwałości realizacji zadania przez okres co najmniej 3 lat od dnia następującego po dniu zakończenia realizacji zadania w ramach Programu, **przewidywane jest, iż do zakończenia realizacji Programu z placówek typu „Senior+” skorzysta łącznie 51 020 seniorów.**

IX. MONITORING PROGRAMU

1. Roczne sprawozdanie z realizacji Programu na terenie jednostki samorządu przekazuje wojewodzie odpowiednio wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta, marszałek województwa, w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji zadania publicznego.

2. Sprawozdanie, o którym mowa w pkt 1, uwzględnia w szczególności następujące dane:

- 1) rzeczywistą liczbę seniorów objętych wsparciem w ramach Programu,
- 2) koszt realizacji zadania w ramach Programu – ogółem, w tym ze środków własnych i z dotacji budżetu państwa,
- 3) liczbę utworzonych w danym roku w ramach Programu placówek Dziennych Domów „Senior+” oraz Klubów „Senior+”,
- 4) liczbę placówek, którym udzielono dotacji na działalność bieżącą,
- 5) podmiot prowadzący:
 - a) samodzielnie jednostka samorządu,

- b) inny podmiot,
- 6) liczbę seniorów objętych poszczególnymi rodzajami usług (oraz ich opis):
- a) socjalnymi,
 - b) edukacyjnymi,
 - c) kulturalno-oświatowymi,
 - d) sportowo-rekreacyjnymi,
 - e) aktywności ruchowej lub kinezyterapii,
 - f) aktywizującymi społecznie (w tym wolontariat międzypokoleniowy),
 - g) terapii zajęciowej,
 - h) innymi.

3. Informacje, o których mowa w pkt 2 ppkt 1, 2, 4–6, są przekazywane w postaci papierowej i elektronicznej.

4. Wyniki monitoringu Programu są przedstawiane przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia socjalnego, co najmniej raz w roku, Radzie do spraw Polityki Senioralnej.

X. INFORMACJE KOŃCOWE

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego decyduje o podziale środków w ramach Programu.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego składa Radzie Ministrów, w terminie do dnia 30. września każdego roku, sprawozdanie z realizacji Programu za poprzedni rok budżetowy wraz z rekomendacjami na kolejne lata obowiązywania Programu.

W przypadku otrzymania uzasadnionych sygnałów o nieprawidłowościach, odnoszących się bezpośrednio do funkcjonowania Programu, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może przeprowadzić jego doraźną kontrolę zarówno w trakcie, jak i po zakończeniu jego realizacji.